

Sovittelu jäsenvaltioissa - Viro

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [et](#).

Riidan voi ratkaista myös sovittelun avulla, oikeuteen ei tarvitse mennä. Kyseessä on vaihtoehtoinen riidanratkaisu, jossa riidan osapuolet pyrkivät sovintoon sovittelijan avulla. Viron hallituksen ja oikeusalan toimijat tuntevat sovittelun edut.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Virossa pitää erottaa toisistaan *vahendus*-sovittelu ja *lepitus*-sovittelu. *Vahendus*-sovittelu on laajempi käsite: se kattaa kaikki sellaiset tilanteet, joissa puolueeton kolmas osapuoli – jolla ei ole tuomarin oikeuksia – osallistuu minkä tahansa asian käsittelyyn, jossa henkilöillä on erimielisyyksiä.

Oikeuskansleria voidaan tavallaan pitää tällaisena sovittelijana. Vaikka oikeuskansleria koskevassa asetuksessa ei käytetä oikeusasiamiehen nimitystä, oikeuskansleri toimii myös oikeusasiamiehenä, sillä hän valvoo, että viranomaiset noudattavat yksilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia sekä hyvää hallintotapaa. Lisäksi hänen valvonnassaan ovat paikallishallinto, julkisoikeudelliset oikeushenkilöt ja julkisia tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset henkilöt. Oikeuskansleri on vuodesta 2011 lähtien toiminut lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 4 artiklan nojalla myös lapsiasiavaltuutettuna. Lisätietoa saa oikeuskanslerin kanslian [verkkosivulta](#).

Lepitus-sovittelu tarkoittaa Viron lainsäädännön mukaan sovittelijan tai sovitteluelimen toimintaa riita-asiassa. Molemmista sovittelumenettelyistä on annettu oma säädöksensä. Lepitus-laki on annettu tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun direktiivin 2008/52/EY saattamiseksi osaksi Viron lainsäädäntöä.

Lain mukaan sovittelija voi olla luonnollinen henkilö, jonka osapuolet ovat valtuuttaneet toimimaan sovittelijana. Myös valantehneillä asianajajilla ja notaareilla on oikeus toimia sovittelijoina. Sovittelijaksi voidaan erityissäädöksellä määrätä myös jokin valtion- tai paikallishallinnon yksikkö.

Sovittelijoina toimivien notaarien luettelo on notaariliiton [verkkosivulla](#).

Sovittelijoina toimivien valantehneiden asianajajien luettelo on Viron asianajajaliiton [verkkosivulla](#).

Sosiaaliministeriö aikoo kehittää perheasioissa toimivien sovittelijoiden työtä.

On myös kansalaisjärjestöjä, joihin voi ottaa yhteyttä:

- [Viron sovittelijoiden liitto](#) (*Eesti Lepitajate Ühing*) antaa tietoja viroksi ja englanniksi. Yhteyshenkilö: [Anneli Liivamägi](#).
- [Viron lastensuojeluliitto](#) on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka puolustaa lasten oikeuksia. Muun toimintansa ohessa se neuvoo vanhempia, jotka aikovat erota tai muuttaa erilleen. Vanhempia rohkaistaan käyttämään sovittelijan palveluita lasten etujen suojelemiseksi. Liitto on järjestänyt koulutusta perheasioiden sovittelijoille.
- [Viron vakuutusyriyten liitto](#) on perustanut vakuutusasioiden sovitteluelimen, jonka tehtävänä on käsitellä vakuutuksenottajan ja vakuutuksenantajan tai vakuutusedustajan välisiä riitoja.

Työriitojen ratkaisemisesta annetun lain mukaan työriidan osapuolilla on oikeus kääntyä valtakunnansovittelijan puoleen. Valtakunnansovittelija on puolueeton asiantuntija, joka auttaa työriidan osapuolia pääsemään molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun.

Valtakunnansovittelija Henn Pärnin yhteystiedot: puhelin +372 6269 960, sähköposti Henn.Parn@riikliklepitaja.ee. Lisätietoa saa valtakunnansovittelijan [verkkosivulta](#).

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Lepitus-sovittelun avulla voidaan yleensä ratkaista kaikenlaisia riita-asioita. Riita-asiaa voidaan sovittaa, jos se kuuluu yksityisoikeuden alaan ja käräjäoikeuden tuomiovaltaan. Vertailevia tilastoja ei ole, mutta sovittelua käytetään todennäköisesti eniten perheoikeuden alalla.

Oikeuskansleri sovittelee tapauksia, joissa yksityishenkilö väittää tulleen syrjityksi sukupuolen, rodun, kansallisuuden (etnisen alkuperän), ihonvärin, kielen, alkuperän, uskonnon tai uskonnollisen vakaumuksen, poliittisen tai muun näkemyksen, omaisuuden, tai yhteiskunnallisen aseman, iän, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautuneisuuden tai muun laissa mainitun syrjinnän tunnusmerkin vuoksi. Lisäksi sovittelua käytetään perusoikeuksien rikkomistapauksissa.

Valtakunnansovittelija puolestaan sovittelee työmarkkinariitoja.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Viron lainsäädännön mukaan sovitteluun turvautuminen on yleisesti ottaen vapaaehtoista.

Sovittelijoiden liitto on laatinut pätevyysvaatimukset, jotka sovittelijoiden on täytettävä, jos he haluavat toimia perheasioiden sovittelijoina Virossa.

Viron siviiliprosessilaissa on erityinen säännös, joka takaa tuomarin toimittaman sovittelun tilanteissa, joissa toinen vanhemmista rikkoo yhteydenottoa lapseen koskevaa määräystä. Jos toinen vanhemmista pyytää, tuomioistuin voi lain 563 §:n mukaisesti kutsua molemmat vanhemmat oikeuden eteen selvittämään riitaa sovittelemalla. Tuomioistuin kutsuu vanhemmat henkilökohtaisesti paikalle. Heille ilmoitetaan, mitä oikeudellisia seuraamuksia on odotettavissa, ellei kutsua noudateta (sakko tai vangitseminen).

Edellä mainitun lisäksi siviiliprosessilaissa säädetään seuraavasta mahdollisuudesta: jos tuomioistuin arvioi käsiteltävänä olevan asian olosuhteiden ja siihen astisen oikeuskäsittelyn perusteella, että sovittelu on tarpeen asian ratkaisemiseksi, se voi pakottaa osapuolet osallistumaan laissa säädettyyn sovittelumenettelyyn.

Oikeuskanslerin sovittelusta säädetään oikeuskansleria koskevan lain 35⁵ – 35¹⁵ §:ssä

Työriitojen ratkaisemista, valtakunnansovittelijan toimintaa sekä osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia säätelee työriitojen ratkaisemisesta annettu laki.

Viron vakuutusyriyten liiton sovitteluelimen menettelyihin voi tutustua [verkkosivulla](#).

Sosiaaliministeriö auttaa perheasioiden sovittelun kehittämisessä muun muassa laatimalla pätevyysvaatimuksia perheasioiden sovittelijoille. Tulevaisuudessa valtio tai paikallisviranomaiset voivat tarjota sovittelua ja maksaa tiettyjen sovittelupalveluiden kulut.

Tiedotus ja koulutus

Sovittelusta annetun lain mukaisesti sovittelijoina toimivia henkilöitä (myös notaareita ja asianajajia) koskevat tiedot julkaistaan näiden verkkosivuilla. Sovittelijoina toimivien notaarien luettelo on notaariliiton [verkkosivulla](#). Viron asianajajaliiton [verkkosivulla](#) on vastaavat tiedot oikeudenkäyntiasianajajista.

Oikeuskanslerin sovittelutoiminnasta saa tietoa oikeuskanslerin [verkkosivulta](#).

Tietoa valtakunnansovittelijan sovittelutoiminnasta on valtakunnansovittelijan [verkkosivulla](#).

Sovittelijoiden koulutuksen hoitaa yksityinen sektori (esimerkiksi sovittelijoiden liitto). Erityistä sovittelijoiden koulutusta koskevaa sääntelyä ei ole.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelusta annetun lain mukaan sovittelu on maksullista. Maksusta sovitaan sovittelijan ja osapuolten välillä. Sovittelijoiden liiton verkkosivun mukaan vuonna 2013 perhesovittelun hinta oli 60 euroa tapaamista kohden. Sovittelukulut jaetaan tasan osapuolten kesken.

Jos tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi pyytää sovittelijaa avustamaan riidan ratkaisussa, taloudellisesti heikommassa asemassa oleva osapuoli voi anoa valtiolta avustusta kustannuksiin.

Oikeuskanslerin suorittama sovittelu on maksutonta, mutta osapuolet voivat joutua kantamaan sovittelumenettelystä johtuvia kuluja. Maksajasta päättää oikeuskansleri.

Myös valtakunnansovittelijan suorittama työmarkkinariidan sovittelu on maksutonta. Riidan liittyvät kulut lankeavat hävinneen osapuolen maksettaviksi, tai niiden jakamisesta osapuolten kesken sovitaan.

Viron vakuutusyriyten liiton sovitteluelimen käsittelymaksu on 50 euroa ja vakuutussovittelijan palkkio enintään 160 euroa. Jos sovittelu epäonnistuu, vakuutussovittelijan palkkiosta peritään puolet.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Lain mukaan sovittelumenettelyssä tehtävä sopimus voidaan panna täytäntöön sen jälkeen kun hakemuksen perusteella on toteutettu menettely päätöksen julistamiseksi täytäntöönpanokelpoiseksi (siviiliprosessilain 627¹ tai 627² §). Notaarin tai asianajajan toteuttamassa sovittelumenettelyssä tehdyn sopimuksen voi julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi myös notaari notaarinvahvistuksia koskevassa laissa säädetyn mukaisesti.

Valtakunnansovittelijan sovittelumenettelyssä ratkaisemaan työriitaan liittyvä sopimus on osapuolia sitova ja tulee voimaan allekirjoitushetkellä, jollei ole sovittu muusta määräajasta. Tällainen sopimus ei siis ole täytäntöönpanomääräys.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 06/10/2015